

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 369
9. prosince 2019

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice
Mileny Hrdinkové

Diskuse k 15. výročí členství ČR
v EU v Praze

Kulatý stůl Národního konventu
k digitálnímu trhu

Výsledky zasedání Rady pro
spravedlnost a vnitřní věci

Výsledky zasedání Rady pro
dopravu, telekomunikace
a energetiku

Volba evropského ombudsmana

Schválené rámcové pozice

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

máme před sebou zasedání Evropské rady, na kterém se vedoucí představitelé EU budou věnovat klíčovým tématům. Ve čtvrtek a v pátek nás proto v Bruselu čekají náročná jednání.

Zasedání lídrů mimo jiné připravují ministři na Radě pro obecné záležitosti, která se v Bruselu schází dnes. Kromě diskuze nad závěry Evropské rady máme na programu politickou rozpravu o víceletém finančním rámci na období 2021–2027, výměnu názorů na pracovní program Komise na rok 2020 a na víceleté plánování, slyšení věnované Maďarsku a zhodnocení situace, pokud jde o právní stát v Polsku.

Kromě Rady pro obecné záležitosti zasedá tento týden také Rada pro zahraniční vztahy a Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO). Ministři zahraničí, kterým včera poprvé předsedal vysoký představitel Josep Borrell Fontelles, se věnovali vztahům mezi EU a Afrikou, prosazováním a ochranou lidských práv ve světě a neformálně diskutovali o pracovních metodách Rady. Rada EPSCO, která zasedá od včerejška, má na programu téma zlepšování přístupu k lékům, závěry o inkluzivních trzích práce nebo ekonomiku blahobytu.

Ve středu se k pravidelnému briefingu setkám s velvyslanci členských států EU

a budu je informovat o programu zasedání Evropské rady a především o pozicích, která na něm bude Česká republika zastávat.

Prosincový summit lídrů je tradičně rozdělen do dvou dnů. Ve čtvrtek je na programu změna klimatu a dlouhodobý rozpočet EU. Evropská rada se zaměří na to, jak splnit cíl, jímž je dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Od červnové Evropské rady, která na závazku dosažení klimatické neutrality v roce 2050 nenašla shodu, v České republice proběhla k této problematice velmi intenzivní debata.

Jednání o víceletém finančním rámci na období 2021 – 2027 budou vycházet z jednací osnovy s číselnými údaji, jež připravuje finské předsednictví na říjnovou žádost vedoucích představitelů. Pro Českou republiku je prioritní, aby nedošlo k dalšímu snižování objemu prostředků na kohezní politiku.

V pátek pak budou vedoucí představitelé EU pokračovat zasedáním eurosummitu v inkluzivním formátu, během kterého se budou věnovat revizi Smlouvy o zřízení Evropského mechanismu stability nebo posilování bankovní unie. Ve formátu EU-27 pak budou jednat o brexitu a o přípravách na jednání o budoucích vztazích mezi EU a Spojeným královstvím po jeho vystoupení z EU.

Diskuse k 15. výročí členství ČR v EU v Praze

Ve středu 4. prosince 2019 vyvrcholí série regionálních debat závěrečnou diskusí v Praze na Vysoké škole ekonomické. Série regionálních debat probíhala ve všech krajských městech od letošního září do prosince.

O tom, jaké byly dopady členství v EU na Českou republiku 15 let od jejího vstupu do EU tentokrát debatovala státní tajemnice pro evropské záležitosti **Milena Hrdinková**, zástupce vedoucí Zastoupení Evropské komise v ČR **Zdeněk Čech**, předseda Výboru pro záležitosti EU Senátu Parlamentu České republiky **Václav Hampl** a člen Evropského hospodářského a sociálního výboru **Petr Zahradník**.

Milena Hrdinková na úvod připomněla, že regionálních debat konaných při

příležitosti výročí 15 let od vstupu Česka do EU se zúčastnilo **více než sedm stovek občanů**. Považuje za velice důležité, aby diskuze o efektech členství v EU a s tím spojených tématech a výzvách mezi českou veřejností pokračovala i nadále.

Česká republika se za dobu svého členství v EU výrazně posunula, a to nejen v ekonomických aspektech, ale i hodnotových. Ekonomické efekty členství probíhají na dvou rovinách, kdy první představuje vnitřní trh, kde je Česká republika vzorem v oblasti makroekonomické stability a tím i atraktivním trhem pro zahraniční podnikatele a investory z dalších členských zemí EU.

Napříč debatami v krajích bylo znát, že to nejsou pouze evropské fondy, které se pojí se členstvím v EU. /Pokr. na s. 2/

Česká republika vstoupila před 15 lety do nejdemokratičtějšího spolku na světě a spolu se vstupem došlo i ke sdílení hodnot jako je právě svoboda, právní stát a práva menšin. Další nespornou výhodou členství v EU je i **současné členství České Republiky v obranných uskupeních**, a to nejen v rámci EU, ale i v rámci NATO, které s EU úzce spolupracuje.

Při příležitosti krajských debat uváděli hosté časté příklady, kdy EU jistým způsobem dopomohla k rozvoji kraji

i společnosti, ať již to bylo v podobě ekonomického rozvoje, či větší participaci občanské společnosti na rozhodování. Pro české podnikatele je velmi velkým přínosem přístup na evropský trh, který je největším na světě, a pro české studenty zase možnost studia v podobě programu Erasmus+.

/D. Březina/

Kulatý stůl Národního konventu k digitálnímu trhu > ČR a EU

V pátek 6. prosince 2019 se ve Strakově akademii uskutečnil kulatý stůl na téma Digitální vnitřní trh. Diskuze se zúčastnili zástupci státní správy, hospodářské, sociální a akademické sféry, spolu s odbornými svazy a zástupci evropských institucí. Odborným garantem byl Institut pro politiku a společnost (IPPS).

Mottem nové Komise je posílení **technologické neutrality**, resp. suverenity EU. Dle této vize nemá být evropský trh do budoucna závislý na dodávkách moderních technologií ze třetích zemí, typicky z Číny a USA. Unie se má snažit posilovat evropské high-tech inovace a technologie a zajistit si tak silné postavení na globálním trhu.

Komise rovněž plánuje navrhnout novou regulaci v oblasti digitálních služeb (tzv. **Digital Services Act**). Tato má nahradit stávající směrnici o elektronickém obchodu a harmonizovat pravidla pro celou EU. Předpis má také stanovit pravidla zabráňující šíření nevhodného a nezákonného obsahu.

Debatu u kulatého stolu Národního konventu o EU se zaměřila zejména tyto **čtyři otázky**: (1) Jaká jsou rizika závislosti EU na importu technologií? Jakým způsobem by měla být vize posilování technologické neutrality/suverenity EU naplňována a jaké jsou reálné překážky? (2) Je rozšíření stávající směrnice eCommerce na nové subjekty (sociální sítě, cloudové služby, online reklamní služby apod.) žádoucí? (3) Jaký dopad na konkurenceschopnost evropských firem by mělo mít uzavírání se importu technologicky vyspělých služeb a produktů z třetích zemí světa? (4) Jaký mechanismus by mohl účinně bránit šíření nevhodného a nelegálního obsahu na online platformách?

Úvodní slovo pronesla státní tajemnice pro evropské záležitosti **Milena Hrdinková**, ta vyzdvihla digitální agendu jako

jednu z priorit EU. Naším celoevropským cílem by dle ní mělo být posílení oblastí v nichž Evropa vyniká a potlačení těch míst, kde máme rezervy.

Následně **Roman Máca** a **Ondřej Malý** prezentovali podkladový dokument IPPS. První stanovisko za Ministerstvo průmyslu a obchodu představil **Petr Očko**, který zdůraznil, že lze očekávat v oblasti pravidel poskytování online služeb v EU zásadní změny v blízké budoucnosti. Druhé stanovisko za Svaz průmyslu a dopravy přednesla **Kateřina Kalužová**. Dle ní Svaz průmyslu a dopravy jednoznačně podporuje úsilí EU stát se vedoucí silou v digitalizaci, rovněž však varovala před protekcionismem. Posledním stanoviskem uzavřela **Jana Břeská** za Sdružení pro internetový rozvoj první část debaty. Podle J. Břeské se EU nesmí izolovat, a naopak musí být schopna využít pokroku třetích zemí ve svůj vlastní prospěch.

Účastníci se shodli na nutnosti využití většího množství prostředků z kohezních fondů a přímo řízených programů na podporu technologické suverenity EU. V debatě také rezonovala pochvala České republice, která se v otázce digitálních témat jedná dle účastníků kulatého stolu pragmaticky a rozumně.

Více informací o činnosti Národního konventu o EU naleznete na webu www.narodnikonvent.eu, popřípadě na účtech a sítích Twitter (@KonventEU), Facebook (Národní konvent o EU) nebo Instagram (#Narodnikonvent). Z kulatého stolu budou vypracována doporučení, která budou představena vládě České republiky a dalším tvůrcům české evropské politiky.

/J. Sochor/

Výsledky zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci > Rada

Dne 2. prosince 2019 jednala Rada ve formátu ministrů vnitř. Delegaci vedl náměstek ministra vnitř. Jakub Kulhánek. Před zasedáním Rady se uskutečnila koordináční schůzka V4. Rada přivítala ve funkci nového místopředsedu Komise pro podporu evropského způsobu života Margaritise Schinase a komisařku pro vnitřní věci Ylvu Johanssonovou.

Diskuse o **budoucnosti migrační a azylové politiky EU** dominovala dopolednímu jednání ministrů. Zástupci nově jmenované Komise vyjádřili odhodlání znovu otevřít jednání o celé migrační agendě s cílem představit komplexní návrh změn v podobě nového azylového a migračního paktu. Komise bude hledat konsensus všech členských států, s nimiž hodlá v blízké době vést bilaterální jednání.

Ministři obecně podpořili snahu o větší koherenci a nadresortní přístup k migraci, zaměření na celé migrační

trasy a efektivnější spolupráci s třetími zeměmi původu a tranzitu, zejména s ohledem na zefektivnění návratové politiky. Státy V4 se vymezily **proti konceptu povinných relokačních kvót** a případnému zavádění finančních sankcí v rámci nového víceletého finančního rámce.

Z časových důvodů se následná politická **diskuse o budoucnosti vnitřní bezpečnosti EU** odehrála v rámci pracovního oběda ministrů. Mezi hlavní témata této politické reflexe patřily proaktivní přístup k novým technologiím (včetně otázky ustavení inovačního hubu v rámci Europolu), účinné řízení informací, mnohooborová přeshraniční spolupráce a komplexní přístup k bezpečnosti.

/Pokračování na s. 3/

V rámci **Smíšeného výboru** byli ministři informováni o aktuálním stavu implementace interoperability, která má být dokončena v roce 2023. Smíšený výbor následně projednal aktuální stav implementace nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž (které vstoupí v účinnost 4. prosince 2019) a diskutoval o zahájení víceletého cyklu strategické politiky pro evropskou integrovanou správu hranic (EIBM). Rada bude proces implementace nadále monitorovat.

V uzavřeném vyhrazeném formátu vyslechli ministři informaci Protiteroristické skupiny (CTG) o tom, jak se rozvíjí spolupráce mezi odpovědnými orgány v rámci **boje proti terorismu**. Mezi body „Různé“ informovalo Rakousko o ministerské konferenci Salcburského fóra ve Vídni ve dnech 6. – 7. listopadu 2019. ČR informovala o výsledcích konference ministrů vnitra V4 a Rakouska v Praze dne 21. listopadu 2019. Itálie se ve svém bodu věnovalo nutnosti stanovení pravidel pro záchranné operace ve Středomoří. Na závěr prezentovalo Chorvatsko pracovní program svého předsednictví.

Na úterní **justiční části** projednali ministři spravedlnosti řadu bodů za účasti nového komisaře pro spravedlnost Didiera Reynderse. Rada přijala obecný přístup k revizi **dvou nařízení o justiční spolupráci v občanskoprávních věcech** – nařízení o doručování soudních a mimosoudních písemností a nařízení o přeshraničním provádění dokazování v civilních věcech. Nová podoba těchto předpisů by v budoucnu měla usnadnit a urychlit komunikaci mezi soudy

členských států tím, že bude probíhat elektronicky. Dále by měly být více využívány videokonference pro přeshraniční výsledky a v neposlední řadě by nové nařízení o doručování mělo umožňovat spolupráci příslušných orgánů při zjišťování adres osob, kterým se soudní písemnosti ze zahraničí doručují.

Ministři rovněž přijali závěry Rady o právech obětí, závěry Rady o alternativních opatřeních ke zbavení svobody: využívání sankcí a opatření nezabavujících svobody v oblasti trestního soudnictví a závěry Rady o budoucnosti justiční spolupráce v občanských věcech. Závěry stanoví budoucí směřování v uvedených oblastech a zároveň implementují Strategickou agendu pro období let 2019 – 2024, jejímž cílem je mimo jiné ochrana občanů a ochrana svobod.

K bodu jednání o aktuálním stavu zřizování Úřadu evropského veřejného žalobce (**EPPO**), jehož činnost má být zahájena ke konci roku 2020, se ministrům představila nová evropská nejvyšší žalobkyně Laura Codruța Kövesiová, která stručně prezentovala své plány a vize, pokud jde další postup při zřizování činnosti nového úřadu, přičemž se vyjádřila rovněž k otázce financování EPPO v rámci příštího víceletého finančního rámce.

Pracovní oběd byl věnován možnostem Rady pro spravedlnost a vnitřní věci zavést monitorovací mechanismus pro dodržování principů právního státu ve členských státech se zaměřením na justici. /K. Šimová, M. Ličková/

Výsledky zasedání Rady pro dopravu, telekomunikace a energetiku > Rada

Od 2. do 4. prosince 2019 se konalo v Bruselu zasedání Rady EU pro dopravu, telekomunikace a energetiku. Delegaci vedli 1. náměstek ministra dopravy Tomáš Čoček (část Doprava), náměstek ministra průmyslu a obchodu Petr Očko (část Telekomunikace) a místopředseda vlády a ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček (část Energetika).

V první den jednání v části **Doprava** se Rada shodla na přijetí obecného přístupu k návrhu nařízení o právech a povinnostech cestujících v železniční dopravě a k návrhu nařízení o zefektivnění opatření pro realizaci transevropské dopravní sítě (TEN-T). Následně ministři diskutovali na téma **Digitální dopravní služby pro občany**: další kroky pro udržitelná evropská řešení. Věnovali se konkrétním potřebným opatřením s cílem podpořit rozvoj udržitelných digitálních dopravních služeb a překážkám digitalizace, dostupnosti a využitelnosti dat.

Po pracovním obědě, na kterém se členské státy věnovaly **alternativním palivům** v dopravě, pokračovalo formální jednání Rady projednáváním návrhu směrnice, kterou se mění směrnice 1999/62 o zpoplatnění pozemních komunikací (**euoviněta**), který je součástí balíčku mobility I. Ambicí finského předsednictví bylo přijetí obecného přístupu, to se však ani po rozsáhlých debatách se státy, které to odmítaly, nepodařilo. Finská ministryně s politováním konstatovala, že Rada není schopna nalézt vyhovující kompromis, a proto není v pozici přijmout obecný přístup k tomuto návrhu směrnice. Komisařka Adina Văleanová rovněž vyjádřila zklamání, že Rada nebyla schopna přijmout obecný přístup, a Komise se bude proto intenzivně zamýšlet nad dalším postupem ohledně tohoto návrhu.

Druhý den jednání se setkali ministři pro oblast **telekomunikací a informační společnosti**. Z důvodu turbulentního vývoje na finské domácí politické scéně jednání nakonec předsedal chorvatský státní tajemník Josip Bilaver. Prvním bodem na programu bylo projednávání návrhu nařízení o soukromí a elektronických komunikacích (**ePrivacy**),

u kterého se finskému předsednictví nepodařilo dosáhnout dohody na textu obecného přístupu, a ministrům byla proto předložena pouze zpráva o pokroku. Následně byla vedena politická debata na základě podkladového dokumentu finského předsednictví na téma **Evropská unie jako centrum pro etické využívání údajů**. Členské státy se obecně shodly, že EU by měla usilovat o posílení své pozice jako lídra v etickém využívání dat a datovou ekonomiku považují za příležitost pro zvýšení konkurenceschopnosti EU.

Dalším bodem jednání bylo přijetí závěrů Rady o **významu 5G pro evropské hospodářství** a potřebě zmírnit bezpečnostní rizika spojená s 5G, kdy se členské státy shodly na potřebě koordinovaného přístupu k otázkám bezpečnosti 5G sítí. Česká Republika podpořila závěry Rady a přítomně pozvala na konferenci k bezpečnosti 5G, která se bude konat 14. - 15. května 2020 v Praze.

Poslední den v části **Energetika** byla na programu diskuze o tématu **integrace chytrých sítí**. Následně byl představen pokrok a navýšení ambicí ze strany členských států při finalizaci **národních klimaticko-energetických plánů**, jenž mají být zaslány Komisi do konce roku 2019. Komise upozornila, že při součtu všech avizovaných příspěvků stále existuje rozdíl mezi národními příspěvky a cíli. Komise proto požádala o další navýšení ambicí a o zaslání plánů v dohodnutém termínu. Česká Republika informovala, že analyzovala doporučení Komise a rozhodla se navýšit národní závazek v podílu obnovitelných zdrojů a podíl obnovitelných zdrojů v sektoru teplárenství a chlazení.

Následně nová Komise představila své priority. Kadri Simsonová, nová komisařka zodpovědná za sektor energetiky, informovala, že nadcházející kroky Komise v oblasti energetiky a klimatu budou obsaženy v očekávaném sdělení Zelená dohoda pro Evropu. Během pracovního oběda si ministři vyměnili názory na představené priority nové Komise. /B. Jablonecká/

Na začátku každého pětiletého institucionálního období volí poslanci Evropského parlamentu (EP) evropského veřejného ochránce práv (tzv. evropského ombudsmana). Jeho volba se v roce 2019 uskuteční na plenárním zasedání dne 17. prosince.

O pozici se v letošním roce uchází **pět kandidátů** včetně stávající evropské ombudsmanky Emily O'Reillyové. Jak ukázala slyšení před Výborem pro petice (PETI) dne 3. prosince, kandidáti mají o roli ombudsmana rozdílnou představu. Rezovala zejména otázka, **zda by měl ombudsman vystupovat spíše jako právník, nebo jako aktivista.**

Proces volby evropského ombudsmana na nadcházející pětileté období v roce 2019 odstartoval na konci srpna výzvou k předkládání přihlášek. Zájemci o post měli následně měsíc na to, aby sehnali potřebnou písemnou podporu aspoň 40 poslanců z minimálně 2 členských států EU. Tuto povinnost splnilo 5 kandidátů, jejichž jména byla oznámena na říjnovém plenárním zasedání.

Podporu největšího počtu poslanců (90) pro svou kandidaturu získala soudkyně Evropského soudu pro lidská práva a profesorka práva **Julia Laffranqueová** z Estonska. Ta ve své kampani vyzdvihuje své současné povolání soudkyně, které jí podle vlastních slov zajišťuje dostatečnou autoritu, nezávislost a schopnost vykonávat pozici evropské veřejné ochránkyně práv. Vymezuje se tak proti dosavadní ombudsmance a protikandidátce Emily O'Reillyové, která v minulosti pracovala jako novinářka. Současnou ombudsmanku kritizuje za přílišný aktivismus a zpolitizovanost, který podle J. Laffranqueové ohrožuje nezávislost instituce a podryvá důvěru občanů. Ve funkci se v případě zvolení hodlá zaměřit především na šetření konkrétních podnětů občanů a omezit počet obecných strategických šetření.

Obhajující kandidátka **Emily O'Reillyová** z Irska získala podporu druhého největšího počtu poslanců (84). Během slyšení v PETI oponovala tím, že vzhledem k měkkým pravomocem evropského ombudsmana přehnaně legalistický a technický postoj na špatně fungující instituce nefunguje. Důležité je však úřad ombudsmana zviditelnit a v případě potřeby instituce přesvědčit o tom, že jejich chování je špatné, nespravedlivé či diskriminační. Během slyšení proto vyzdvihovala zejména svou schopnost úřad zviditelnit. Dosavadní ombudsmanka během svého mandátu proslula mi-

mo jiné svým strategickým šetřením o transparentnosti přípravných orgánů Rady či Euroskupiny či kritikou způsobu jmenování Martina Selmayera do pozice generálního tajemníka Komise. Právě výsledek jejího strategického šetření o M. Selmayerovi však bývá některými poslanci EP – zejména lidovci – vnímán jako příliš politický.

Třetím kandidátem na evropského veřejného ochránce práv je se 47 hlasy ombudsman italského regionu Kampánie a právník **Giuseppe Fortunato**. Podobně jako J. Laffranqueová se domnívá, že právnícké vzdělání je pro důvěryhodnou a smysluplnou práci ombudsmana s těžší. Vyzdvihuje však také nutnost zkušenosti práce s veřejnými institucemi. Mezi své cíle řadí zvýšení viditelnosti úřadu ombudsmana, které by se mělo projevit zvýšením počtu občanských stížností, hladší spolupráci s europoslanci či aktivnější přístup ombudsmana k evropským agenturám.

Kandidátkou se čtvrtou největší podporou poslanců (47) je bývalá švédská europoslankyně za liberály a předsedkyně výboru PETI **Cecilia Wikströmová**. I ta se vymezuje proti argumentu J. Laffranqueové, že by ombudsmanem měl být právník. V úřadu ombudsmana slibuje nastolit „služební kulturu“, podporovat vícejazyčnost v úřadě a využít své zkušenost z EP pro lepší spolupráci s europoslanci. Kandidatura C. Wikströmové byla pro některé překvapením, neboť v únoru jako poslankyně hlasovala pro usnesení, podle kterého by evropským ombudsmanem neměl být nikdo s nedávnou zkušeností z unijských institucí. Usnesení však nedostalo mezi poslanci dostatečnou podporu.

Posledním kandidátem na post evropského veřejného ochránce práv je se 43 hlasy bývalý komisař pro lidská práva při Radě Evropy **Nils Muiznieks** z Lotyšska. Ve své úvodní řeči před výborem PETI uvedl, že se chce zabývat zejména nediskriminací a rovností pohlaví v institucích a přístupem veřejnosti k informacím, zejména těch týkajících se životního prostředí. Soustředit se chce také na spravedlivé fungování nástrojů umělé inteligence využívaných institucemi EU, mimo jiné při hledání zaměstnanců, přidělování fondů či na hraničních přechodech. Dále přislíbil prioritizaci stížností občanů a spolupráci s národními ombudsmany ve věcech ochrany lidských práv. /K. Votavová/

Rámcové pozice schválené v 49. týdnu > Informace

Rámcová pozice k nařízení k **přechodným ustanovením Společné zemědělské politiky**

(vypracovalo Ministerstvo zemědělství)

Program evropských institucí, 10. až 17. prosince > Informace

Plenární zasedání Evr. parlamentu, 11. prosince

Mimořádné plenární zasedání v Bruselu bude celé věnováno rozpravě o Zelené dohodě pro Evropu.

Zasedání kolegia komisařů, 11. prosince

Sdělení o Zelené dohodě pro Evropu, plán na novelizaci nařízení o prosazování obchodu.

Evropská rada, 12. a 13. prosince

Klimatická politika (zejm. cíl dosažení klimatické neutrality do roku 2050), příští víceletý finanční rámec (nego-

ciační balíček předsednictví s číselnými údaji), Konferenci o budoucnosti Evropy.

Rada pro zemědělství a rybolov, 16. a 17. prosince

Nařízení Rady o celkovém přípustném odlovu a kvótách v Atlantiku a Severním moři pro rok 2020, obecný přístup k tresce obecné ve východní části Baltského moře, výměna názorů k reformě Společné zemědělské politiky po roce 2020.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR
Číslo 369 týden od 2. do 8. prosince 2019 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz